

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет

Кафедра: **Облікових технологій та оподаткування**
Спеціальність: **071 Облік і оподаткування**
Освітня програма: **Облік у глобальному цифровому суспільстві**

Група: **ЕКОНМ-21с** Денна форма навчання

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на тему:

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ГРОШОВИХ АКТИВІВ НА
ПІДПРИЄМСТВІ

здобувача вищої освіти **Гринька Івана Ігоровича**

Робота допущена до захисту в ЕК

Завідувач кафедри, д.е.н., професор

_____ **В.С. Рудницький**

Науковий керівник, к.е.н., доцент

_____ **А.М. Любенко**

Львів 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет

Кафедра: **Облікових технологій та оподаткування**
Спеціальність: **071 Облік і оподаткування**
Освітня програма: **Облік у глобальному цифровому суспільстві**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри облікових технологій та оподаткування
д.е.н., проф. В.С. Рудницький

«22» травня 2023 року

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Здобувачу

Гриньку Івану Ігоровичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

денна
(форма навчання)

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи на тему:

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ГРОШОВИХ АКТИВІВ НА
ПІДПРИЄМСТВІ

Тему затверджено розпорядженням від 11.05.2023 р. №37

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах ТОВ
«Спільне українсько-канадське підприємство Росан»

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1 Теоретичні основи обліку і контролю грошових активів на підприємстві

Розділ 2 Особливості контролю за грошовими активами

Розділ 3 Особливості контролю здійснення операцій з грошовими активами

Об'єкт дослідження: виступають фінансові операції з грошовими активами ТОВ «Спільне українсько-канадське підприємство Росан»

Предмет дослідження: є теоретичні та методологічні аспекти, а також практичні проблеми обліку, аналізу та контролю грошових коштів.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи: вивчення методів та організації бухгалтерського обліку, аналізу і контролю грошових операцій в системі управління підприємством.

Конкретні завдання, які здобувач вищої освіти повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1 дослідити економічні та правові основи проведення операцій з грошовими коштами.

У розділі 2 проаналізувати організаційну модель внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами та охарактеризувати її елементи та дослідити методичку внутрішнього контролю грошових операцій та систематизувати потенційні помилки, які можуть бути виявлені під час внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами підприємства.

У розділі 3 узагальнити інформацію про організацію і методичку аналізу стану та руху грошових коштів підприємства та провести аналіз грошових потоків і фінансового стану підприємства.

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір здобувачем теми кваліфікаційної магістерської роботи	05.04.2023	
2	Затвердження плану і завдання кваліфікаційної магістерської роботи	22.05.2023	
3	Здача кваліфікаційної магістерської роботи керівнику	08.04.2024	
4	Допуск кваліфікаційної магістерської роботи керівником	06.05.2024	
5	Допуск завідувачем кафедри до захисту кваліфікаційної магістерської роботи	16.05.2024	
6	Захист кваліфікаційної магістерської роботи	20.05.2024	

Завдання підготував
науковий керівник _____
(підпис)

Любенко А.М.
(ініціали, прізвище)

Завдання одержав студент _____
(підпис)

«22» травня 2023 року
Гринько І.І.
(ініціали, прізвище)

«22» травня 2023 року

РЕФЕРАТ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ
«ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ГРОШОВИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ»
Гринька Івана Ігоровича

Кваліфікаційна робота містить 77 сторінок, 4 таблиці, 1 рисунок, список літератури з 83 найменувань, 4 додатків.

Об'єктом дослідження виступають фінансові операції з грошовими активами ТОВ «Спільне українсько-канадське підприємство Росан»

Предмет дослідження. Предметом дослідження є теоретичні та методологічні аспекти, а також практичні проблеми обліку, аналізу та контролю грошових коштів.

Мета кваліфікаційної роботи полягає: вивчення методів та організації бухгалтерського обліку, аналізу і контролю грошових операцій в системі управління підприємством.

Завданнями кваліфікаційної роботи є :

1. Дослідити економічні та правові основи проведення операцій з грошовими коштами.
2. Здійснити аналіз управління і контролю над грошовими операціями.

За результатами дослідження сформульовані наступні пропозиції:

1. Узагальнено інформацію про організацію і методику аналізу стану та руху грошових коштів підприємства.
2. Проведено аналіз грошових потоків і фінансового стану підприємства.

Одержані результати можуть бути використані для впровадження в діяльність підприємства, що мають практичний характер та дозволять підвищити аналітичність основних показників фінансової звітності підприємства, що, в свою чергу, забезпечить зростання ефективності прийняття рішень користувачами звітної інформації.

Ключові слова: фінансова звітність, підприємство, аналіз, грошові активи, облік, контроль.

REFERENCE
FOR THE QUALIFICATION MASTER'S THESIS
"FINANCIAL STATEMENTS AND ANALYSIS OF ITS MAIN
INDICATORS"

Demko Roman Romanovych

The qualification work contains 77 pages, 4 tables, 1 figures, a list of 83 references, 4 appendices.

The object of the research is financial transactions with monetary assets of LLC " Ukrainian-Canadian Enterprise Rosan"

Subject of study. The subject of the research is theoretical and methodological aspects, as well as practical problems of accounting, analysis and control of money.

The purpose of the qualification work is to study the financial statements and analyse its main indicators.

The tasks of the qualification work are:

1. Investigate the economic and legal basis of transactions with cash.
2. Carry out an analysis of management and control over monetary transactions.

Based on the results of the study, the following proposals were formulated:

1. Summarized information about the organization and methods of analyzing the state and cash flows of the enterprise.
2. An analysis of cash flows and the financial condition of the enterprise was carried out.

The obtained results can be used for implementation in the company's activities, which are of a practical nature and will allow to increase the analysis of the main indicators of the company's financial reporting, which, in turn, will ensure the growth of decision-making efficiency by the users of the reported information.

Keywords: financial reporting, enterprise, analysis, monetary assets, accounting, control.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	11
1.1. Поняття та класифікація грошових активів	11
1.2. Методи обліку грошових активів	15
1.3. Особливості обліку готівки, банківських рахунків, фінансових інвестицій тощо	19
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗА ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ	24
2.1. Аналіз сучасних методів та систем обліку і контролю грошових активів на підприємстві	24
2.2. Оцінка ефективності впроваджених систем контролю та їх вплив на фінансові результати підприємства	30
2.3. Розробка рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку і контролю грошових активів	34
Висновки до розділу 2	36
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ	38
3.1. Методи контролю за готівкою та безготівковими коштами	38
3.2. Внутрішній контроль за рухом грошових активів	47
3.3. Зовнішній контроль за грошовими операціями	56
Висновки до розділу 3	59
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
ДОДАТКИ	74

ВСТУП

Актуальність теми. Бізнес-операції компаній включають постійний потік фінансів, пов'язаний з різними виплатами. У процесі своєї роботи компанії вступають у взаємодії з різними економічними агентами через договори: від постачальників вони отримують товари та матеріали, від клієнтів — кошти за продані товари, від банків — кошти під кредити та їх погашення, від інших юридичних і фізичних осіб — за транспортування, електроенергію, паливо та інші послуги, а також від співробітників — за виплати зарплат та позики. Фінанси є початковою та кінцевою ланкою циклу, який включає закупівлі, виробництво, роботи, послуги, продаж та отримання доходу. Організація бухгалтерського обліку фінансів є критичною, особливо для контролю за цими операціями.

Операції з грошовими коштами є критично важливим для підтримання ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства та його сталого розвитку. Ці процеси формують основу для ухвалення рішень на всіх рівнях управління і впливають на загальний фінансовий стан організації.

Також тема дослідження здобуває актуальність у контексті глобалізації економічних процесів і збільшення вимог до прозорості фінансової звітності та облікових процедур. В умовах зростаючої конкуренції та економічних викликів, підприємства шукають способи оптимізації своїх фінансових ресурсів, де якісний облік та ефективний контроль грають ключову роль.

У сучасних умовах господарювання, де життєздатність підприємства залежить від розміру й структури його оборотних активів, фінансам, як найбільш ліквідним активам, приділяється значна увага. Це підсилює роль якісного обліку цих активів для забезпечення достовірної інформації, яка є необхідною для прийняття обґрунтованих рішень та мінімізації ризиків

діяльності.

Актуальність теми зростає з розширенням міжнародних економічних відносин України, що підкреслює важливість дослідження бухгалтерського обліку, контролю та аналізу фінансових потоків. Надійна інформація про фінансові потоки сприяє підвищенню якості управлінських рішень і впливає на стан компанії.

Покращення бухгалтерського обліку і вдосконалення методик контролю та аналізу залишаються пріоритетними, оскільки результати цих дій формують основу для успішної діяльності компаній і їх подальшого розвитку. Роботи численних вітчизняних і зарубіжних вчених приділяють увагу економічній сутності фінансів та розрахунків, їхньому обліку і аналізу, а також необхідності комплексного підходу до цих питань.

Удосконалення бухгалтерського обліку та впровадження дієвих методик аналізу та контролю за фінансовими операціями залишається важливою темою, адже ефективність цих заходів є ключем до успішної фінансової та господарської діяльності підприємства та його сталого розвитку. Дослідження економічної природи грошових коштів і розрахунків, їх бухгалтерського обліку, контролю та аналізу висвітлюють роботи таких відомих міжнародних та вітчизняних вчених, як Р. Адамс, Г. Велш, Ф. Дефліз, Б. Нідлз, А.М. Андросов, В.Д. Базилевич, С.Л. Береза, Р. Томас, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, О.С. Височан, А.С. Гальчинський, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, І.М. Дмитренко, Г.Г. Кірейцев, О.І. Коблянська, А.М. Кузьмінський, Н.М. Малюга, А.М. Поддєрьогін, М.С. Пушкар, О.О. Разборська, Г.В. Савіцька, О.М. Сорокіна, О.В. Сметанко, В.В. Сопко, О.В. Стащук, Л.К. Сук, М.Г. Чумаченко, В.О. Шевчук та інші економісти.

Вибір цієї теми зумовлений актуальністю і науковим інтересом, спрямованим на розробку комплексних методик бухгалтерського обліку та аналізу, що включають в себе питання електронних грошей та інших актуальних аспектів фінансових операцій.

Мета дипломної роботи - вивчення методів та організації бухгалтерського обліку, аналізу і контролю грошових операцій в системі управління підприємством. Щоб досягнути цієї мети, були сформульовані наступні **основні завдання**:

1. Дослідити економічні та правові основи проведення операцій з грошовими коштами.
2. Здійснити аналіз управління і контролю над грошовими операціями.
3. Вивчити організацію бухгалтерського обліку грошових коштів на підприємстві, розглянути документальне оформлення операцій з грошовими коштами та звітне узагальнення інформації про стан та рух грошових коштів.
4. Проаналізувати організаційну модель внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами та охарактеризувати її елементи.
5. Дослідити методику внутрішнього контролю грошових операцій та систематизувати потенційні помилки, які можуть бути виявлені під час внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами підприємства.
6. Узагальнити інформацію про організацію і методику аналізу стану та руху грошових коштів підприємства.
7. Провести аналіз грошових потоків і фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження виступають фінансові операції з грошовими активами Товариства з обмеженою відповідальністю "Спільне українсько-канадське підприємство Росан".

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні аспекти, а також практичні проблеми обліку, аналізу та контролю грошових активів.

У процесі написання дипломної роботи застосовувалися такі **методи дослідження**, як порівняння та групування, методи балансового зв'язку, графічні методи, комплексні методи оцінювання.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі акти, навчальні посібники, інтернет-ресурси, статті з періодичних видань, а також

річна звітність ТОВ «Росан».

Кваліфікаційна робота сформована із вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних джерел (83 найменування), 4 додатків. Робота містить 4 таблиці та 1 рисунок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ І КОНТРОЛЮ ГРОШОВИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Поняття та класифікація грошових активів

Ускладнення фінансово-економічних взаємин між підприємницькими суб'єктами, вдосконалення механізмів ринкового регулювання і контролю, зростання конкуренції та активне застосування інформаційних технологій відіграють ключову роль у реформуванні та розвитку економіки України в контексті її інтеграції в світову спільноту. Грошові потоки, які розглядаються не лише як об'єкт бухгалтерського обліку, а й як основний показник фінансового здоров'я, стають предметом інтенсивних сучасних досліджень. Прискорений розвиток цих явищ вимагає від економічних агентів швидкого досягнення та підтримки у довгостроковій перспективі високого рівня фінансової стабільності, основною характеристикою якої є здатність підприємства генерувати достатні грошові потоки для задоволення своїх потреб у фінансуванні операцій.

В цих умовах особливого значення набуває прийняття стратегічних, оперативних та тактичних рішень щодо управління грошовими ресурсами, якість яких безпосередньо залежить від кваліфікації, досвіду та інтуїції відповідальних осіб. Важливу роль у цьому процесі відіграє інформація, зібрана та узагальнена різними підрозділами підприємства, серед яких ключове місце займає бухгалтерія. Таким чином, бухгалтерський облік і контроль над грошовими коштами та їх еквівалентами, які є найбільш ліквідною частиною оборотних активів, становлять одну з основних складових управлінського процесу, спрямованого на підтримку і підвищення фінансової стабільності, платоспроможності та ліквідності підприємства.

У сучасній економічній науці терміни "монетаризм" та "монетарна теорія" в основному асоціюються з макроекономікою. Монетаризм є макроекономічною теорією, яка вважає, що кількість грошей у обігу є ключовим фактором розвитку економіки. Сучасний монетаризм, який також відомий як американський неоконсерватизм, базується на ідеї грошової маси як визначального фактора економічної кон'юнктури, рівня цін, обсягу національного доходу, зайнятості та макроекономічної рівноваги. Грошова політика є важливим елементом економічної політики держави та організацій на різних рівнях, де грошові кошти впливають на ситуацію.

Особливості грошових коштів та їх еквівалентів як об'єктів бухгалтерського обліку та контролю виявляються на основі їх економічної природи та теоретичних концепцій, розроблених економічною наукою протягом багатьох століть.

Гроші функціонують як засіб платежу і є універсальним товаром, що служить загальноприйнятою формою вартості інших товарів і послуг. Вони виступають як міра вартості та засіб обігу, а також як засоби нагромадження вартостей і платежів. З появою світового ринку деякі національні валюти набули статусу світових грошей. Важливою є роль грошей у забезпеченні стабільності функціонування ринкової економіки, вони значно впливають на економічний розвиток країни, сприяючи оптимальному використанню виробничих потужностей, забезпеченню повної зайнятості. Ефективна грошова система лежить в основі циркуляції доходів та видатків, як на макро-, так і на мікроекономічному рівнях.

Незважаючи на століття досліджень та розмаїтість теоретичних підходів до визначення грошей, досі не існує єдиної та остаточної відповіді на питання про їхню суть. Переконавання, які раніше вважались незаперечними, часто перестають бути актуальними зі зміною соціальних умов і відходять на другий план у світлі нових реалій.

Це можна пояснити тим, що природа грошей тісно пов'язана із змінами у структурі суспільних відносин, де вони виконують свої функції.

Як зазначав Альфред Маршалл у 1890 році, «... гроші ... становлять осередок, на який зосереджується увага економічної науки». Схожу думку висловлює і Джон Сломан: «Економіка в значній мірі обертається навколо грошей: як багато ми заробляємо, наші витрати, вартість товарів та послуг, доходи компаній, обсяг грошей у національній економіці».

Загородній І.Г. каже, що гроші – це «Економічна категорія, що означає специфічний товар, який виконує в суспільстві роль загального еквівалента під час обміну товарів [29].

Однак, одразу необхідно відзначити, що однозначного підходу до визначення цього терміну немає.

Ф.Т. Діланян [24] зазначає: «... в сучасній економічній літературі ... проблема «феномену грошей» залишається вельми суперечливою, теоретично невизначеною, дуже далекою від одностайного розуміння, включаючи відповідь на головне питання: в чому ж полягає істинна економічна сутність грошей».

З ним погоджується і О.М. Сорокіна. Вона констатує: «Незважаючи на те, що гроші існують дуже давно і їх проблемам присвячена велика кількість наукових робіт, однозначного визначення грошей на макrorівні не сформульовано до сих пір» [74].

Наукові підходи до аналізу сутності грошей через їхні функції не є новинкою. Ці підходи виявили, що існує ключова економічна категорія, яка не тільки є важливою характеристикою грошей, але й має істотне значення для розуміння їхньої сутності — це ліквідність. Ліквідність вирізняє гроші від інших активів і є основним критерієм для визначення того, чи належить актив до категорії грошових коштів.

Основна характеристика грошей — їх ліквідність. Ліквідність грошей визначається їх здатністю швидко та без втрат перетворюватися на товари або інші блага, виконуючи роль універсального посередника у торгівлі.

Сорокіна О.М. говорячи про абсолютну ліквідність грошових коштів називає такі основні їх характеристики [74]:

- абсолютна оборотність в інші товари (роботи, послуги), тобто можливість грошових коштів в будь-який момент перетворитися в споживчу форму;
- абсолютна стійкість по своїй економічній цінності;
- відсутність яких-небудь операційних витрат при проведенні розрахункових операцій;
- володіння властивістю абсолютної подільності і мобільності.

Враховуючи це, очевидно, що ліквідність грошових коштів досягає максимального рівня, оскільки час їх перетворення на інші активи або товари є мінімальним, фактично дорівнюючи нулю. Таким чином, ліквідність є ключовою економічною категорією, яка не тільки описує основну характеристику грошей, але й відіграє центральну роль у розумінні їхньої суті. Саме ліквідність робить гроші унікальними порівняно з іншими активами.

На рівні підприємства, грошові кошти служать як життєво важливі елементи економічної системи, аналогічні кровоносній системі організму, які мають безперервно циркулювати для забезпечення життєздатності та розвитку компанії. Визначення точного обсягу грошових засобів підприємства стає однією з головних завдань для бухгалтерів і аналітиків. Точне розуміння складових, що входять у поняття "грошові кошти", є необхідним для вирішення цієї проблеми.

Отже, ключовою характеристикою, яка відрізняє грошові кошти від інших оборотних активів і служить фундаментом для їх точного визначення як окремої економічної категорії, є ліквідність. Грошові кошти включають готівку в касі та залишки на поточних і інших рахунках у банках, доступні для використання підприємством в будь-який момент для оплати у рамках господарських операцій. Еквіваленти грошових коштів, що займають проміжне місце між грошовими коштами та фінансовими інвестиціями, представляють собою короткострокові високоліквідні фінансові інвестиції,

які легко конвертуються в грошові кошти та мають мінімальний ризик зміни вартості. Ці активи поєднують у собі високу ліквідність, як у грошових коштів, та потенціал до інвестиційного прибутку, характерний для фінансових інвестицій.

Кожне підприємство, незалежно від форми власності, провадить свою господарську діяльність і вступає в економічні зв'язки з різними суб'єктами, такими як постачальники, покупці, дебітори, кредитори, фінансові та кредитні установи, що утворює складну мережу грошових розрахунків та взаємовідносин.

1.2. Методи обліку грошових активів

Підприємства виконують свої зобов'язання, використовуючи готівкові та безготівкові способи оплати через банківські установи відповідно до норм і правил, установлених Національним банком України. Більшість платежів здійснюються безготівково через банківські установи. Готівкові платежі між компаніями, установами та організаціями допустимі лише за умови, що їх розміри не перевищують ліміти для безготівкових транзакцій, встановлені банками.[42]

Розрахунки між окремими компаніями регулюються Інструкцією про безготівкові розрахунки в національній валюті, схваленою рішенням НБУ від 21 січня 2004 року № 22 з подальшими змінами.

Під рухом грошових коштів розуміється приплив та відплив грошей залежно від сфери діяльності. Гроші на банківських рахунках, які обмежені у використанні

на термін понад один рік, не включаються до грошових коштів. Замість цього, вони реєструються як частина необоротних активів підприємства нарівні з іншими фінансовими інвестиціями.[45]

Фінансові ресурси підприємства категоризуються наступним чином:

- готівка в офісі;

- кошти на банківських рахунках;
- вклади на вимогу.

Ці активи є одними з найбільш ліквідних в активах організації і можуть швидко використовуватися для погашення поточних фінансових зобов'язань. Вони включають доступні кошти, чеки та гроші, які надходять від клієнтів, а також кошти, що зберігаються на банківських рахунках.

Гроші вирізняються своєю високою ліквідністю, яка оцінюється за двома критеріями: можливістю використання як засобу платежу та збереженням їх номінальної вартості.

Грошовий обіг включає торгівлю товарами, нетоварні платежі та розрахунки у бізнесі, і поділяється на готівкову та безготівкову частини.

Готівка означає національну або іноземну валюту у вигляді грошових знаків. Готівковий оборот охоплює рух готівки в системі обігу, виконуючи функції засобу платежу і засобу обігу. Готівка використовується для розрахунків, які не пов'язані з торгівлею товарів та послуг, такі як виплата зарплат, премій, оплата цінних паперів. Готівковий оборот охоплює рух готівки між людьми, компаніями, установами та державними органами за певний період часу, включаючи різні види грошей: банкноти, металеві монети, та інші платіжні інструменти.

Безготівкові розрахунки здійснюються без фізичного обміну готівкою, що відбувається через перекази між банківськими рахунками, компенсації заборгованостей та інші подібні трансакції. Безготівковий обіг сприяє швидшому обертанню оборотних активів, зменшенню готівки в обігу та зниженню витрат на управління грошовими потоками.

Залежно від природи трансакцій, безготівковий обіг поділяється на операції з товарами та послугами, та фінансові операції, що включають платежі до бюджету, внески до позабюджетних фондів, сплату банківських позик, оплату відсотків за кредитами, та розрахунки зі страховими компаніями.

Фінансові потоки, незалежно від форми оплати, взаємодіють між

собою, перетікаючи з однієї форми в іншу. Наприклад, гроші з продажу потрапляють у касу підприємства, а потім перераховуються на банківські рахунки. З цих рахунків проводяться розрахунки між суб'єктами господарювання, а потім гроші повертаються у касу підприємства для виплати заробітної плати або інших витрат. Безготівкові операції і готівковий обіг взаємопов'язані і складають єдиний грошовий обіг країни, де циркулює одна валюта.

Грошові кошти становлять частину виробництва та обсягу соціального продукту, а також невиробничого споживання, і вони відображаються у бухгалтерському обліку. Класифікація грошових коштів є основою їх обліку.

Професор В.В. Сопко виділяє дві ознаки класифікації грошових коштів [73]:

за призначенням:

- кошти для обороту (оборотні),
- для спеціального призначення (необоротні);

за місцем зберігання:

- грошові кошти в банку,
- касі підприємства,
- у підзвітних осіб,
- у контрагентів (видані аванси),
- вкладені у еквіваленти, цінні папери тощо.

В подальшому ця класифікація була розширена і доповнена ще двома ознаками:

- за видами валют: національна та іноземна валюти;
- за джерелами надходження: власні, запозичені та залучені.

Фінансові потоки взаємодіють та переміщуються між різними формами платежів. Наприклад, кошти від продажів спочатку надходять до каси компанії, а згодом переводяться на банківські рахунки. З цих рахунків здійснюються платежі іншим бізнес-суб'єктам, а після цього кошти можуть

повернутися в касу для виплати заробітної плати або інших витрат. Готівкові та безготівкові операції тісно пов'язані та формують єдину грошову систему країни, яка функціонує в одній валюті.

Грошові кошти є частиною виробництва, соціального продукту та невиробничого споживання і відображаються у бухгалтерському обліку. Класифікація цих коштів є фундаментом їх обліку. Управління грошовими активами є критично важливим. Ефективне керування поточними активами полягає у підтримці мінімально необхідної суми коштів на рахунках для покриття поточних операцій. Ця сума служить як страховий запас для компенсації короткострокових дисбалансів у грошових потоках. Необхідно тримати достатньо коштів для виплати всіх нагальних боргів, при цьому зберігаючи грошові резерви на безпечному мінімальному рівні. Великі залишки коштів, які тримаються протягом довгого часу, можуть свідчити про неефективне використання оборотних активів.

Вивчення грошових потоків компанії допомагає зрозуміти механізми її функціонування, оскільки вони відображають внутрішню динаміку та зовнішні взаємозв'язки, які формуються в рамках бізнес-процесів.

Можна підсумувати вплив факторів на формування грошових коштів так: гроші генеруються через укладання угод купівлі-продажу товарів та послуг. Для досягнення бажаних результатів, компанія має зосередити свої зусилля на ефективному керуванні факторами, які сприяють збільшенню грошових потоків.

Керування грошовими ресурсами компанії повинно орієнтуватися на стратегічне планування грошових потоків, враховуючи аспекти часу, ліквідності, ризиків, а також оцінювання поточної та майбутньої вартості грошей та впливу змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Розуміння та адаптація до цих факторів є вирішальними для підтримки фінансової стабільності компанії та її тривалого економічного розвитку.

1.3. Особливості обліку готівки, банківських рахунків, фінансових інвестицій тощо

Основним нормативно-правовим документом, що регулює організацію бухгалтерського обліку є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996/XIV від 16.07.1999 р., зі змінами і доповненнями.

Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженим Міністерством фінансів України №73 від 07.02.2013 року, визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів [61].

Крім цього, організація обліку грошових коштів на підприємстві здійснюється на підставі інших нормативних документів, перелік, зміст та характеристику яких наведені у додатку А.

Україна прагне зміцнити свої позиції на міжнародному рівні, зосереджуючи зусилля на приведенні національних бухгалтерських стандартів у відповідність з міжнародними стандартами фінансової звітності. Впровадження цих стандартів в Україні триває активно протягом останніх років і досі не завершено.

Стимулом для адаптації до міжнародних стандартів стало ухвалення Кабінетом Міністрів України «Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів» (Постанова Кабінету міністрів України від 28 жовтня 1998 р. № 1706).

Необхідність у впровадженні міжнародних стандартів виникла через невідповідність українських стандартів потребам сучасних користувачів фінансової звітності, таких як інвестори, акціонери, фінансові інституції. Українські стандарти, розроблені під впливом планової економіки, були націлені головним чином на задоволення потреб держави, не враховуючи потреб сучасної ринкової економіки.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) задовольняють потреби широкого кола користувачів і стали невід'ємною частиною сучасної бухгалтерської практики, важливою для усіх країн світу.

Національні стандарти, незважаючи на їх орієнтацію на міжнародні, все ще мають відмінності. Наприклад, відмінності між національним стандартом бухгалтерського обліку та міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 7 "Звіт про рух грошових коштів" можна побачити у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Порівняльна характеристика НП(С)БО 1 та МСБО 7

Об'єкт порівняння	НП(с)БО1	МСБО 7
Зальна характеристика Звіту про рух грошових коштів	Форма є затвердженою у національних стандартах, має регламентуючий характер, має стандартизований характер і є обов'язковою для застосування всіма підприємствами (крім банків і бюджетних установ)	Дає лише загальне уявлення про форму такого звіту та не має єдиної затвердженої форми
Що відображає	Лише рух грошових коштів	Рух грошових коштів, які складаються з готівки в касі і депозитів до запитання, та їх еквівалентів (це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості)
Трактування поняття «грошові кошти»	Це готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання	складаються з готівки в касі та депозитів до запитання, крім цього, постійно застосовується термін «грошові потоки»
Рух грошових коштів у результаті операційної діяльності	Підприємства можуть обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим або непрямим методом із застосуванням відповідної форми Звіту	Дозволяється використання прямого і непрямого методів, хоча суб'єкти господарювання заохочуються до наведення в звітності грошових потоків від операційної діяльності із застосуванням прямого методу [МСБО, п.19].
Рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності	Інвестиційна діяльність – це придбання та реалізація тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів	Інвестиційна діяльність – це придбання і продаж довгострокових активів, а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів [п.6]. МСБО не включає в склад інвестиційної діяльності інвестиції, які являють собою грошові еквіваленти. Для того, щоб інвестицію можна було визначити як еквівалент грошових коштів, вона повинна вільно конвертуватися у відому суму грошових коштів і характеризуватися

		незначним ризиком зміни вартості [п. 7]. Фінансові інвестиції короткострокового характеру, можуть включатися до складу операційної (поточної) діяльності.
Рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності	Банківські позики вважаються фінансовою діяльністю	Банківські позики вважаються фінансовою діяльністю, проте в деяких країнах банківські овердрафти, які підлягають погашенню за вимогою, є невід'ємною частиною управління грошовими коштами суб'єкта господарювання. За таких обставин банківські овердрафти включаються як компонент грошових коштів та їх еквівалентів [п. 8] і можуть представлятися у складі операційної діяльності
Отримані дивіденди та відсотки	Відображаються в складі інвестиційної діяльності, а сплачені відсотки та дивіденди – відповідно у складі операційної та фінансової діяльності	Сплачені та отримані відсотки та дивіденди можна віднести до фінансової та інвестиційної діяльності
Сплата податку на прибуток	Сплата податку на прибуток наводиться в складі операційної діяльності	Грошові потоки, що виникають від податків на прибуток, класифікуються як грошові кошти від операційної діяльності, лише якщо їх не можна конкретно ототожити з фінансовою та інвестиційною діяльністю

Розроблено автором на основі джерел [7,47,61]

Отже, аналізуючи Звіт про рух грошових коштів за національними та міжнародними стандартами, можна вказати на наявність відмінностей, які підкреслюють потребу їх усунення. Вирішення цих розбіжностей дозволить покращити якість та інформаційну цінність фінансової звітності, яка служить ключовим джерелом даних про фінансове та майнове становище компаній. Звіт про рух грошових коштів має критичне значення як для управління компанією, так і для інвесторів та кредиторів [7].

Варто зазначити, що мінімальні відмінності в окремих параметрах не свідчать про невідповідність звітності вимогам МСБО. Насправді, такі розбіжності вказують на зусилля України гармонізувати своє законодавство з міжнародними нормами. Перехід до міжнародних стандартів має на меті полегшити та покращити бухгалтерський облік грошових коштів на підприємствах.

Таким чином, майбутні дослідження у цій сфері повинні бути спрямовані на пошук нових методів для оптимізації та удосконалення існуючої системи обліку грошових коштів на підприємствах.

Висновки до розділу 1

Після аналізу економічної суті грошових операцій та їхнього правового регулювання в контексті управління підприємством можна висунути наступні висновки:

1. Грошові операції пронизують усі стадії облікового циклу підприємства від закупівлі товарів і виробництва до надання послуг і збуту готової продукції, що забезпечує прибуток. Основна характеристика грошових операцій – їх висока ліквідність, що робить їх ключовими активами для підприємства.
2. Ліквідність грошей відіграє вирішальну роль у їхньому вивченні, адже вона визначає їх відмінності від інших активів. Попри тривалі історичні дослідження, концепція грошей все ще залишається предметом наукових дискусій через їх змінний характер у суспільстві. Вивчення ліквідності грошових операцій є критично важливим для розуміння їх ролі в економіці та розробки ефективної фінансової стратегії підприємства.

Класифікація грошових коштів надає важливий фундамент для їх обліку. Класифікація може включати поділ за призначенням, місцем зберігання, типами валют, та джерелами надходження. Це допомагає підприємствам ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами і забезпечує точний та систематизований облік.

На основі проведеного аналізу правового регулювання, обліку та контролю фінансових операцій з грошовими коштами, здійснено порівняння між Національним (Світовим) стандартом бухгалтерського обліку 1 та Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 7 "Звіт про рух грошових коштів". Виявлені відмінності підкреслюють необхідність вирівнювання цих стандартів для оптимізації фінансової звітності, що сприятиме

підвищенню її якості та інформативності.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗА ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ

2.1. Аналіз сучасних методів та систем обліку і контролю грошових активів на підприємстві

Традиційні методи обліку грошових активів включають два основні підходи: касовий метод та метод нарахувань. Ці методи мають значний вплив на фінансову звітність та управління грошовими потоками на підприємстві.

1. Касовий метод

Касовий метод є одним з найпростіших для розуміння та застосування. Він передбачає, що доходи та витрати відображаються в обліку тільки тоді, коли фізично відбувається рух грошей – отримання або сплата коштів.

Переваги:

- Простота і зручність управління для малих підприємств.
- Чітке уявлення про реальні грошові потоки компанії.

Недоліки:

- Не враховує доходи та витрати, які нараховані, але не оплачені, що може призвести до невірного уявлення про фінансове становище підприємства.
- Непридатний для більших компаній чи тих, що мають багато кредитних операцій.

2. Метод нарахувань

Цей метод обліку вважається більш складним, але й більш точним у фінансовому вираженні. Він нараховує доходи на момент їх заробітку та витрати на момент їх виникнення, незалежно від часу реального грошового потоку.

Переваги:

- Забезпечує більш точне відображення фінансового становища компанії.
- Дозволяє краще зрозуміти доходи та витрати за періодами, сприяючи більш ефективному бюджетуванню та фінансовому плануванню.

Недоліки:

- Складність у веденні обліку, особливо для нефінансових менеджерів.
- Може призвести до складнощів у керуванні грошовими потоками, оскільки доходи зараховуються до їх фактичного отримання.

На практиці вибір методу обліку залежить від бізнес-моделі підприємства, його розміру, галузі, а також вимог законодавства щодо звітності. Для малих підприємств, як правило, досить касового методу, тоді як середні та великі компанії зазвичай вибирають метод нарахувань через його здатність забезпечувати більш глибокий аналіз та контроль за фінансовою діяльністю. Сучасний бізнес-світ вимагає від підприємств використання інноваційних технологій для ефективного управління та контролю фінансових ресурсів. Впровадження новітніх технологій в облік і контроль грошових активів допомагає компаніям підвищити прозорість, знизити ризики та покращити прийняття управлінських рішень.

1. Автоматизоване програмне забезпечення для обліку

Сучасні програмні рішення забезпечують комплексне управління грошовими потоками, автоматизацію облікових процесів та високий рівень інтеграції різних бізнес-функцій.

2. Хмарні рішення

Хмарні облікові системи пропонують гнучкість і доступність даних в реальному часі з будь-якого пристрою та місця, що значно підвищує ефективність оперативного управління та стратегічного планування.

3. Блокчейн технології

Використання блокчейну в обліку відкриває нові можливості для забезпечення безпеки, прозорості та неспростовності фінансових операцій.

Ця технологія може значно змінити спосіб ведення облікових книг, забезпечуючи незмінність та вічність записів.

Успішне впровадження сучасних технологій вимагає стратегічного підходу та розуміння специфіки бізнесу. Перед впровадженням технологій компанії мають оцінити свої потреби, підготувати інфраструктуру та забезпечити належне навчання персоналу. Такий підхід дозволяє максимізувати користь від інвестицій у технології та сприяє підвищенню загальної ефективності управління фінансами на підприємстві.

Системи контролю грошових активів відіграють ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності та зменшенні ризиків на підприємстві. Вони включають як внутрішній, так і зовнішній контроль, які допомагають компаніям запобігати фінансовим зловживанням, виявляти помилки в обліку та підтримувати точність фінансових записів.

Внутрішні системи контролю грошових активів включають різноманітні політики та процедури, які регулюють поведінку з грошима та їхній облік. Це можуть бути авторизації транзакцій, сегрегація обов'язків, періодичні ревізії та аудити, системи звітності та нагляду. Наприклад, авторизація транзакцій гарантує, що кожна фінансова операція перевіряється і схвалюється відповідними особами в межах компанії, а сегрегація обов'язків запобігає конфлікту інтересів та можливості для маніпуляцій з фінансами.

Зовнішній контроль включає заходи з боку державних регуляторів, аудиторських фірм, та інших зовнішніх агентств, які перевіряють фінансові звіти компанії на предмет їхньої достовірності та відповідності встановленим стандартам. Ці заходи допомагають забезпечити, що компанія веде облік своїх грошових активів чесно і прозоро, що є важливим не тільки для акціонерів, але і для всіх зацікавлених сторін, включаючи клієнтів, кредиторів та державні органи.

Забезпечення належного контролю за грошовими активами є необхідною умовою для довіри інвесторів та стійкого розвитку підприємства. Це також допомагає уникнути юридичних наслідків,

пов'язаних з фінансовими порушеннями, та сприяє загальній економічній стабільності.

Аналіз впровадження сучасних систем у реальних умовах підприємства дозволяє зрозуміти ефективність та наслідки технологічних новацій для бізнесу. Сучасні системи, як правило, охоплюють автоматизацію процесів, використання хмарних технологій, блокчейну, та інших інновацій, що покращують облік та контроль грошових активів.

При впровадженні таких систем основні аспекти, на які слід звернути увагу, включають вартість імплементації, адаптацію персоналу до нових робочих процесів, інтеграцію з існуючими системами, а також дотримання нормативних та законодавчих вимог.

На реальному прикладі підприємства можна побачити, що ефективно впровадження автоматизованих систем може значно зменшити час на виконання облікових операцій, забезпечити більшу точність даних і полегшити доступ до звітності в реальному часі. Однак, можуть виникнути виклики, пов'язані з початковим навчанням персоналу, перехідними труднощами від старих до нових систем, та необхідністю постійного технічного підтримання систем.

Також важливим є врахування зміни в робочому процесі, який стає більш автоматизованим і вимагає нових навичок від співробітників. Особлива увага на початкових етапах повинна бути приділена інформаційній безпеці, особливо при використанні хмарних рішень та технологій, які зберігають корпоративні дані за межами компанії.

Впровадження сучасних технологій також потребує аналізу возврату інвестицій, де важливо виміряти не тільки безпосередні фінансові вигоди, а й більш важко квантифіковані переваги, такі як підвищення задоволеності клієнтів, покращення роботи з даними та підвищення загальної ефективності роботи підприємства.

В розгляді сучасних методів та систем обліку і контролю грошових

активів на підприємстві ми виявили ключові аспекти та виклики, які стосуються як традиційних, так і інноваційних підходів у фінансовому управлінні.

Традиційні методи, такі як касовий метод і метод нарахувань, продовжують залишатися основою для багатьох підприємств, пропонуючи зрозумілі та перевірені рамки для ведення обліку. Однак, обмеження цих методів, особливо в контексті глобалізації та збільшення обсягу транзакцій, вимагають більш гнучких та динамічних систем. Сучасні технології, включно з ERP-системами, хмарними рішеннями та блокчейн технологіями, відіграють ключову роль у трансформації облікових процесів, забезпечуючи більшу ефективність, точність даних та безпеку інформації.

Автоматизація та інтеграція фінансових систем дозволяють підприємствам краще відповідати на змінні умови ринку, пропонуючи швидкий доступ до актуальної інформації та здатність оперативно реагувати на фінансові виклики. Хмарні облікові платформи забезпечують додаткову гнучкість та масштабованість, що є важливим для підтримки зростання та експансії підприємств. Водночас, блокчейн пропонує революційні можливості для забезпечення прозорості та незмінності фінансових записів, відіграючи важливу роль у боротьбі з фінансовими шахрайствами.

Системи контролю грошових активів, як внутрішні, так і зовнішні, є невід'ємною частиною забезпечення фінансової прозорості та відповідності підприємства встановленим стандартам. Вони допомагають не тільки у захисті активів, але й сприяють підтримці довіри інвесторів та інших зацікавлених сторін. При цьому зовнішній контроль сприяє уніфікації стандартів та практик, забезпечуючи справедливу та прозору ринкову конкуренцію.

Вивчення реальних кейсів впровадження сучасних систем показало, що успіх таких ініціатив значною мірою залежить від готовності підприємства до змін, компетенції та мотивації персоналу, а також від належного планування і реалізації проектів. Таке впровадження може

забезпечити значні переваги, зокрема підвищення ефективності роботи, покращення управління ресурсами та оптимізацію фінансових результатів.

Аналіз фінансового звіту про грошові потоки компанії важливий як для зовнішніх стейкхолдерів (власників, інвесторів, кредиторів, бізнес-партнерів) з точки зору обґрунтування їх інвестиційних та фінансових рішень, так і для внутрішнього використання керівництвом компанії для оцінки ефективності господарювання та перевірки придатності обраних стратегій і тактик управління фінансами. Для цього було застосовано діалектичний метод, системний підхід та різноманітні аналітичні техніки для досягнення глибокого розуміння досліджуваного об'єкта та формулювання теоретичних узагальнень і висновків.

Розроблена та випробувана методика комплексного аналізу грошових потоків на основі фінансових звітів компанії включає економічне тлумачення отриманих даних. Цей підхід ефективно збільшує обізнаність користувачів фінансової звітності та сприяє прийняттю обґрунтованих рішень.

У процесі виробничо-фінансової діяльності компанії, грошові кошти вважаються найбільш ліквідними активами. Вони є критичною складовою у всіх стадіях облікового процесу, включаючи придбання товарів, виробництво та надання послуг, а також у процесі продажу та генерації прибутку. Нестача грошей на поточних рахунках компанії призводить до зупинки її операцій та виробничих процесів, знижує мотивацію співробітників через затримки у виплаті заробітної плати та викликає проблеми зі своєчасною сплатою податків та внесків до бюджету.

У контексті розвитку ринкової економіки в Україні, значення бухгалтерського обліку та економічного аналізу в діяльності підприємств зростає, оскільки вони слугують важливою частиною системи економічної інформації та управління. Ефективне керування підприємством потребує систематизованої інформації про економічні процеси, наявність та використання ресурсів, фінансовий стан та результати діяльності.

Загалом, динаміка та складність сучасного економічного середовища вимагають від підприємств постійного оновлення та адаптації їхніх фінансових систем і методів обліку. Це необхідно для підтримки конкурентоспроможності, забезпечення фінансової стабільності та досягнення довгострокових стратегічних цілей.

2.2. Оцінка ефективності впроваджених систем контролю та їх вплив на фінансові результати підприємства

Оцінка ефективності систем контролю за грошовими коштами на підприємстві в Україні є актуальною темою, що включає аналіз як внутрішніх так і зовнішніх аспектів фінансового управління. Важливість такої оцінки зростає в контексті глобалізації економік і збільшення вимог до прозорості та відповідальності в управлінні корпоративними фінансами.

1. Інституціональні вимоги

Україна пройшла значні зміни у законодавчому регулюванні фінансового контролю на підприємствах, спрямовані на зближення з міжнародними стандартами. Впровадження стандартів МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності) змінило підходи до бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Ці зміни вимагають від компаній належного контролю за фінансовими потоками та забезпечення достовірності фінансової інформації.

2. Внутрішні системи контролю

Ключовим елементом внутрішніх контрольних систем на українських підприємствах є розробка ефективних контрольних процедур, які включають ризик-орієнтований підхід. Компанії розробляють свої внутрішні політики, процедури і контрольні механізми, щоб забезпечити злагоджену роботу систем контролю і запобігання фінансовим зловживанням.

3. Зовнішній аудит

Регулярний зовнішній аудит є обов'язковим для підприємств певних категорій, зокрема, для публічних акціонерних товариств та великих підприємств. Зовнішні аудитори перевіряють відповідність фінансової звітності встановленим стандартам, що допомагає підвищити довіру інвесторів та кредиторів.

4. Роль корпоративного управління

Сильне корпоративне управління сприяє підвищенню рівня відповідальності і прозорості у фінансовій діяльності компаній. Наявність ефективних рад директорів та контрольних комітетів, які здійснюють нагляд за фінансовими операціями, є критично важливою для забезпечення довіри та відповідності корпоративним стандартам.

5. Інформаційні технології

Використання передових ІТ-рішень в системах контролю за грошовими коштами дозволяє автоматизувати багато процесів, покращує точність фінансових записів і забезпечує кращий захист від можливих зловживань. Цифровізація процесів стала однією з ключових тенденцій на українському ринку, сприяючи ефективності та прозорості управління корпоративними фінансами.

Оцінка ефективності систем контролю за грошовими коштами на підприємствах в Україні показує, що прогрес у цій сфері залежить не тільки від впровадження сучасних технологій та методологій, але й від суворого дотримання законодавства, покращення корпоративного управління, та підвищення культури корпоративної відповідальності та прозорості.

Інструменти контролю за грошовими активами мають значний вплив на фінансові результати підприємства. Ці інструменти дозволяють не тільки виявляти та запобігати фінансовим зловживанням, але й оптимізувати грошові потоки, підвищувати ефективність фінансового управління та сприяти загальному фінансовому здоров'ю організації. Розглянемо ключові аспекти, через які інструменти контролю за грошовими активами впливають

на фінансові результати компанії. Ефективне управління грошовими активами є критично важливим для фінансової стабільності та успіху будь-якої компанії. Це забезпечує ліквідність, оптимізує прибутковість та мінімізує ризики. Основні інструменти, що використовуються для контролю за грошовими активами, включають бухгалтерський облік, внутрішній аудит, бюджетування та фінансове планування.

Бухгалтерський облік відіграє фундаментальну роль у фінансовому управлінні, оскільки він забезпечує точне та своєчасне відображення усіх грошових транзакцій. Це дозволяє керівництву компанії моніторити поточний стан коштів. Важливими компонентами є журнали, головна книга, баланс та звіт про грошові потоки, що дозволяють аналізувати прибутки, витрати та загальний фінансовий стан компанії.

Внутрішній аудит забезпечує додатковий рівень безпеки, перевіряючи дотримання фінансових політик та процедур, що допомагає виявляти та виправляти помилки чи недоліки у фінансовій звітності. Це сприяє прозорості та знижує фінансові ризики, виявляючи потенційні проблемні зони до того, як вони стануть серйозними.

Бюджетування є життєво необхідним для планування фінансових ресурсів, оскільки воно дозволяє прогнозувати майбутні прибутки та витрати, контролювати витрати в рамках затвердженого бюджету та адаптувати фінансову стратегію у відповідь на зміни у бізнес-середовищі.

Фінансове планування спрямоване на довгострокове визначення фінансових цілей та стратегій. Це включає вибір інвестиційних стратегій для зростання активів, управління ліквідністю для забезпечення виконання поточних зобов'язань та оптимізацію податкових витрат.

Загалом, інтеграція цих інструментів управління дозволяє компаніям не тільки забезпечити стабільність та розвиток, але й захистити себе від фінансових негараздів, забезпечуючи фінансову безпеку на довгострокову перспективу.

1. Зменшення зловживань та шахрайств

Системи контролю допомагають ідентифікувати та нейтралізувати можливі випадки шахрайства або неправильного використання ресурсів. Через встановлення чітких процедур моніторингу та звітності, підприємства можуть швидко реагувати на неправильні фінансові дії, забезпечуючи зменшення втрат та збереження активів.

2. Покращення управління грошовими потоками

Ефективні інструменти контролю допомагають планувати та прогнозувати грошові потоки, що критично важливо для підтримки ліквідності та фінансової стабільності. Контроль за грошовими коштами включає аналіз та оцінку часових графіків надходження та витрати грошових коштів, що дозволяє оптимізувати їх використання та знижувати фінансові ризики.

3. Збільшення фінансової прозорості

Контрольні системи сприяють підвищенню прозорості у фінансовій діяльності, забезпечуючи керівництво та акціонерів детальною інформацією про стан грошових активів. Це підвищує довіру інвесторів та кредиторів, може сприяти кращим умовам фінансування, а також підвищує загальну оцінку компанії на ринку.

4. Підтримка стратегічного планування

Інформація, отримана в результаті контролю за грошовими активами, є важливою для стратегічного планування. Вона дозволяє керівництву робити обґрунтовані рішення щодо інвестицій, розширення діяльності, реінвестицій або скорочення витрат, засновані на чіткому розумінні поточної та прогнозованої фінансової ситуації.

5. Покращення інвестиційної привабливості

Компанії з ефективними системами контролю за грошовими коштами зазвичай сприймаються як більш стабільні та надійні, що може залучати інвестиції від зовнішніх інвесторів. Інвестори шукають організації з міцними фінансовими основами та низьким рівнем ризику, і наявність сильних систем контролю може підвищити їх інвестиційний потенціал.

Впровадження та удосконалення інструментів контролю за грошовими активами повинно бути стратегічним пріоритетом для українських підприємств, що прагнуть покращити свої фінансові результати і зміцнити позиції на ринку. Ці інструменти надають необхідну підтримку у фінансовому управлінні та сприяють загальному розвитку та успіху організацій.

2.3. Розробка рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку і контролю грошових активів

Ефективний облік і контроль грошових активів мають вирішальне значення для фінансової стабільності та прозорості будь-якої організації. В умовах зростаючих вимог до фінансової звітності та управлінського обліку, існує актуальна потреба у вдосконаленні існуючих систем. Стандартні методи обліку часто зіштовхуються з рядом проблем та обмежень, що вимагає інноваційних рішень для їх вирішення.

Сучасні технології, такі як програмне забезпечення для автоматизації, використання штучного інтелекту для аналізу даних та блокчейн для забезпечення прозорості транзакцій, можуть значно підвищити ефективність фінансових операцій. Це дозволяє не тільки автоматизувати рутинні процеси, але й забезпечити вищий рівень безпеки та надійності фінансової інформації.

На підставі аналізу недоліків існуючої системи рекомендується оновлення нормативної бази, розробка тренінгів для фінансових фахівців, а також постійне оновлення і адаптація системи до нових викликів. Впровадження цих змін може значно підвищити організаційну ефективність та фінансову прозорість, що демонструють численні приклади успішного застосування новітніх технологій у відомих компаніях.

Загалом, модернізація систем обліку і контролю грошових активів є ключовою для забезпечення відповідності сучасним стандартам управління фінансами, що в кінцевому підсумку сприяє кращому управлінню ресурсами та стійкості організацій.

Інтеграція передових технологій в системи обліку та контролю грошових активів може суттєво змінити підходи до фінансового управління. Одним з ключових аспектів є вдосконалення точності та швидкості обробки фінансових даних. Автоматизація процесів дозволяє значно знизити людський фактор та пов'язані з ним помилки, що підвищує надійність фінансових звітів.

1. Адаптація до глобальних стандартів

Світова практика показує, що адаптація до міжнародних стандартів фінансової звітності, таких як IFRS (Міжнародні стандарти фінансової звітності), є важливим кроком для глобальної інтеграції. Це вимагає не тільки оновлення програмного забезпечення, але й перепідготовки кадрів, які повинні розуміти міжнародні фінансові рамки.

2. Застосування штучного інтелекту

Штучний інтелект відіграє все більшу роль у фінансовому аналізі та прогнозуванні. З його допомогою можна аналізувати великі обсяги даних для виявлення тенденцій, аномалій та можливостей для оптимізації витрат. Наприклад, системи можуть автоматично виявляти нестандартні

транзакції, що потребують додаткового розгляду, мінімізуючи ризики шахрайства.

3. Використання блокчейну

Блокчейн технологія пропонує високий рівень безпеки та прозорості завдяки своїй децентралізованій структурі. Вона може використовуватися для створення незмінних реєстрів усіх транзакцій, що значно ускладнює будь-які спроби маніпуляції з фінансовими даними. Це особливо корисно для компаній, які мають справу з великою кількістю міжнародних транзакцій.

4. Контроль та оцінка ризиків

Сучасні системи обліку також включають інструменти для більш ефективного управління та оцінки ризиків. За допомогою аналітичних інструментів можна прогнозувати потенційні фінансові проблеми та оперативно реагувати на них, що дозволяє компаніям підтримувати фінансову стабільність навіть у непередбачуваних умовах.

Висновки до розділу 2

Дослідження організації та методики внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами підприємства дозволяє зробити кілька висновків:

Внутрішній контроль представляє собою систему, що забезпечує концентровані контрольні заходи у фінансовій діяльності підприємства, дозволяє своєчасно виявляти розбіжності між очікуваними та фактичними результатами та ініціювати управлінські рішення для їх корекції. Метою контролю грошових коштів є перевірка достовірності інформації про їхню наявність та рух, а також точність і своєчасність відображення цієї інформації у фінансових документах та облікових реєстрах, а також адекватність бухгалтерського обліку та відображення залишків у звітності.

Деталізація організації внутрішнього контролю грошових коштів показує, що вона охоплює кілька ключових етапів: перевірка наявності договорів матеріальної відповідальності, своєчасність інвентаризації, контроль за надходженнями та видачами коштів, перевірка фактичних залишків, аналіз на основі первинних документів та складання звітів про результати перевірок.

Обговоривши три основні часові форми контролю—попередній, поточний та завершальний—видно, що завершальний контроль є найінформативнішим, оскільки дає можливість порівняти отримані результати з плановими, визначаючи ефективність виконаних завдань і надаючи зворотній зв'язок для керівництва. Такий контроль має найбільшу вагу в системі контролю, становлячи 63%. Найвитратніший і ефективний є поточний контроль, який дозволяє оперативно реагувати на відхилення, не допускаючи негативних наслідків. Комбінація трьох видів контролю створює ефективний механізм для глибокого перегляду існуючої системи бухгалтерського обліку, забезпечуючи її відповідність визначеним цілям і завданням.

Аналізуючи помилки, виявлені під час внутрішнього контролю грошових коштів, можна стверджувати, що помилки бувають як незначними, так і критичними, що призводять до спотворення фінансових показників діяльності підприємства і можуть викликати фінансові порушення. Заснування на підприємстві незалежного відділу внутрішнього контролю, який займатиметься систематичним і неперервним контролем всієї фінансової та господарської діяльності, може служити ефективним засобом забезпечення високих стандартів внутрішнього контролю.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗДІЙСНЕННЯ ОПЕРАЦІЙ З ГРОШОВИМИ АКТИВАМИ

3.1. Методи контролю за готівкою та безготівковими коштами

Діяльність будь-якого підприємства включає неперервний цикл обігу грошових коштів, тому ефективність його роботи тісно пов'язана з адекватним управлінням грошовими активами. Грошові кошти як високоліквідні активи відіграють ключову роль у фінансовому успіху підприємства через їхнє ефективне розподілення та використання.

Ведення обліку грошових коштів є складним та ризикованим завданням, адже будь-яка помилка може призвести до значних помилок у звітності та порушень, що негативно вплинуть на бізнес-процеси та фінансову інформацію підприємства. Важливість правильного обліку підкреслюється необхідністю контролю за такими аспектами як:

- Забезпечення збереження грошей і цінних паперів;
- Додержання процедур документального оформлення грошових операцій;
- Запевнення своєчасності в обліку надходжень готівки;
- Дотримання касової дисципліни;
- Цільове використання фінансових ресурсів;
- Утримання готівки в межах встановленого ліміту;
- Регулярна інвентаризація грошей та відображення результатів у бухгалтерському обліку.

Серед основних проблем, що виникають при організації обліку грошових коштів, можна виділити точність їх відображення у фінансовій звітності, ефективність контролю за їх збереженням та використанням, а також організаційне та технічне забезпечення процесу обліку. [67]

Головною метою організації обліку грошових коштів є забезпечення своєчасного та повного відображення їх у системі обліку. Належне

оприбуткування грошових коштів та коректне відображення цієї інформації у фінансовій звітності критично важливі для уникнення фінансових санкцій. Ефективне управління грошовими потоками та оперативне прийняття рішень за допомогою інформаційних технологій сприяють підвищенню швидкості та якості фінансової інформації, що особливо важливо для компаній з великим обсягом грошових оборотів.

Облік, аналіз та контроль грошових розрахунків потребують удосконалення в практичних аспектах, які повинні базуватися на таких основних правилах:

- 1) безготівкові розрахунки здійснюються через банк шляхом перерахування коштів з рахунку платника на рахунок одержувача коштів;
- 2) кошти повинні обов'язково зберігатися в банках (за винятком залишків готівки в касі);
- 3) банк приймає розрахункові документи до виконання в межах наявних коштів на рахунку клієнта;
- 4) розрахунково-касове обслуговування своїх клієнтів здійснюється банком на договірній основі;
- 5) підприємства самостійно обирають форми розрахунків, які вказують при укладенні договорів;
- 6) кошти з рахунку клієнта списують за розпорядженням його власника, крім окремих випадків, передбачених законодавством.

Організація належного контролю за процесом збереження та використання грошових коштів дозволяє зменшити масштаби використання готівки підприємствами і організаціями, що обмежить роль готівкового обігу як засобу обслуговування руху тіншового капіталу, приховування доходів та ухилення від сплати податків до бюджету.

Організація бухгалтерського обліку на ТОВ СП «Росан» здійснюється шляхом введення до штату фірми посади головного бухгалтера, який здійснює і координує організацію бухгалтерського обліку господарсько – фінансової діяльності підприємства.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Спільне українсько-канадське підприємство "Росан" що спеціалізується на міжнародних перевезеннях, є багатогранною. Компанія має на меті забезпечення швидкого, надійного та ефективного перевезення товарів між країнами та континентами. Вона створює логістичні рішення, які дозволяють замовникам оптимізувати витрати та мінімізувати час доставки, що особливо важливо для підтримки глобальної торгівлі.

СП «Росан» ставить перед собою завдання забезпечення безпеки вантажу та його недоторканості під час транспортування через різні території. Це включає в себе впровадження високих стандартів управління ризиками та застосування сучасних технологій для відстеження вантажів у реальному часі.

Також метою компанії є створення мережі партнерів та агентів у різних країнах, що дозволяє забезпечити глобальне покриття та обслуговування клієнтів у різних регіонах світу. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності компанії та її здатності задовольняти потреби клієнтів у міжнародних перевезеннях. В цілому, мета діяльності компанії полягає у наданні клієнтам інноваційних, надійних та конкурентоспроможних логістичних рішень для ефективного управління глобальними поставками.

СП «Росан» володіє необхідними дозволами та ліцензіями для здійснення комплексного обслуговування своїх клієнтів та відповідає усім вимогам Міжнародного Поштового союзу. Саме тому компанія має ліцензії:

- на поштові відправлення Серії АВ №303542 від 23 березня 2007 року, видана Національною комісією з питань регулювання зв'язку України;
- на поштові перекази Серії АВ № 466323 від 23 липня 2009 року, видана Національною комісією з питань регулювання зв'язку України.

Згідно з класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД) основним

видом діяльності компанії є “Інша поштова та кур'єрська діяльність”. Серед переліку усіх видів діяльності зустрічаються такі:

- надання в оренду офісних машин і устаткування, у тому числі комп'ютерів;
- надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, н.в.і.у.;
- лізинг інтелектуальної власності та подібних продуктів, крім творів, захищених авторськими правами;
- надання комбінованих офісних адміністративних послуг;
- діяльність телефонних центрів;
- пакування;
- надання інших допоміжних комерційних послуг, н.в.і.у.;
- надання інших індивідуальних послуг, н.в.і.у.;
- неспеціалізована оптова торгівля;
- вантажний автомобільний транспорт;
- складське господарство;
- транспортне оброблення вантажів;
- інша допоміжна діяльність у сфері транспорту;
- оброблення даних, розміщення інформації на вебвузлах і пов'язана з ними діяльність;
- надання інших інформаційних послуг, н.в.і.у.;
- надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна;
- консультування з питань комерційної діяльності й керування;
- рекламні агентства;
- надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів.

Компанія має зареєстрованих 4 торгових марки, під якими й веде свою діяльність. Зареєстрована ТМ наділяє власника певною монополією на використання, в тому числі на заборону використання ТМ конкурентами щодо обраних товарів та (або) послуг. Окрім того, зареєстрована ТМ надає власнику можливість продавати франшизи іншим особам і регулярно

отримувати від цього дохід. Тільки за наявності зареєстрованої ТМ ви зможете зареєструвати доменне ім'я в зоні UA.

Товариство веде бухгалтерський облік, складає і подає статистичну інформацію та адміністративні дані у порядку, встановленому чинним законодавством. Річний баланс, звіт про прибутки та збитки повинні бути затверджені Зборами Учасників Товариства.

Товариство здійснює розрахунки за своїми зобов'язаннями як у безготівковому порядку, так і готівкою, згідно з положеннями чинного законодавства України. Фінансова звітність Товариства відповідає правилам складання такої звітності, відповідно до чинного законодавства України.

Штат фінансової служби ТОВ «Росан» складають:

- головний бухгалтер,
- заступник головного бухгалтера,
- кредитний менеджер,
- бухгалтер з обліку кредиторської заборгованості,
- бухгалтер міжфірмових акцій,
- бухгалтер з обліку розрахунків з оплати праці та розрахунків з бюджетом,
- спеціаліст казначейства.

Головний бухгалтер встановлює основні положення облікової політики це: класифікація активів та зобов'язань, критерії визнання основних засобів, установка методів обліку і принципи оцінки активів та зобов'язань, розробляє робочий план рахунків, розробляє порядок документообігу, забезпечує зберігання первинних документів та їх передачу в архів згідно чинного законодавства. Товариство сплачує податки і обов'язкові платежі, передбачені законодавством України.

Відповідно до посадової інструкції (Додаток Б), головний бухгалтер відповідає за наступні ключові завдання:

- Він лідирує у створенні та підтримці єдиної методології

бухгалтерського обліку та у складанні фінансової та податкової звітності на основі облікових даних, забезпечує її підписання та своєчасне подання керівництву підприємства, власникам, ДПС, та іншим законодавчо визначеним користувачам. Також координує розробку пропозицій для керівництва щодо визначення та зміни облікової політики, вибору методів організації бухгалтерського обліку, систем внутрішнього обліку та документообігу, системи аналітичного обліку, звітності та контролю за господарськими операціями, оптимальної структури фінансової служби, чисельності співробітників, а також забезпечення ефективного використання ресурсів і впровадження автоматизованих систем обробки даних.

- Складає баланс підприємства, який включає різні активи та пасиви, від основних засобів до розрахунків та короткострокових пасивів.

- Керує та контролює процес складання розрахунків, використання прибутків, виробничих витрат, платежів до бюджету, забезпечуючи своєчасність та точність у складанні звітності.

- Забезпечує дотримання норм та процедур у оформленні первинних та бухгалтерських документів, розрахунків і платіжних зобов'язань, контролює витрати на зарплату, установлення окладів, проведення інвентаризацій та організацію бухгалтерського обліку на підприємстві. Він також здійснює контроль за обліком господарської діяльності, правильністю обліку валютних операцій та інкасацією дебіторської заборгованості.

Головний бухгалтер відповідно до посадової інструкції (Додаток Б) відповідає за наступні завдання:

- Він керує процесом створення та утримання стандартизованих методів у бухгалтерському обліку, забезпечує своєчасну підготовку та подачу фінансової та податкової звітності підприємства керівництву, власникам та відповідним регуляторним органам. Крім того, він розробляє пропозиції для керівництва стосовно бухгалтерської політики, систем

управлінського обліку, внутрішнього контролю, а також структури фінансової служби та чисельності персоналу. Він також відповідає за оптимізацію використання ресурсів та впровадження автоматизованих систем обробки даних.

- Головний бухгалтер складає баланс підприємства, що включає всі активи та пасиви, а також контролює розрахунки з використанням прибутків, затрат і бюджетних платежів, забезпечуючи точність і своєчасність звітності.

- Він також регулює розходження між фактичними залишками цінностей і бухгалтерським обліком, виявленими під час інвентаризації, бере участь у економічному аналізі діяльності підприємства для ідентифікації внутрішніх ресурсів та усунення збиткових витрат. Він також відповідає за оформлення документів у разі нестач, крадіжок, пошкоджень цінностей і забезпечує передачу матеріалів у правоохоронні органи при необхідності.

- Забезпечує заходи щодо запобігання розтратам та іншим порушенням використання коштів. Контролює дотримання штатної, фінансової та касової дисципліни, а також веде контроль за законністю списань та інших втрат, стежить за архівацією бухгалтерських документів.

- Відповідає за складання бухгалтерської та податкової звітності на основі первинних документів та записів, забезпечуючи їх своєчасне подання до відповідних органів.

Аналізуючи роботу головного бухгалтера та структуру бухгалтерської служби компанії "Росан", можна зробити висновок, що вона організована ефективно та адекватно з урахуванням взаємодії з іншими підрозділами підприємства.

Облікова політика підприємства визначається як сукупність принципів, методів і процедур, що застосовуються для складання фінансової звітності, і затверджується керівництвом підприємства до початку кожного нового року. Ця політика включає принципи обліку,

методи оцінки статей звітності та регулювання змін у обліковій політиці.

Обов'язково мають бути розроблені та затверджені основні складові облікової політики підприємства:

- характеристика аналітичних рахунків внутрішнього плану рахунків;
- додаткові реєстри аналітичного обліку та форми первинних документів, на підставі яких здійснюються операції (крім тих, що визначені в загальному порядку), включаючи форми документів для внутрішньої бухгалтерської звітності;
- правила документообігу та технології обробки облікової інформації;
- перелік визначених прав працівників підприємства на підписування документів;
- порядок застосування в обліку принципу нарахування доходів та витрат (включаючи порядок амортизації активів банку, створення та використання резервів);
- порядок проведення інвентаризації і методи оцінювання активів та зобов'язань;
- спосіб погашення вартості основних засобів, нематеріальних та інших активів (як враховується неминучий процесі виробництва знос будинків, устаткування і машин);
- метод оцінки виробничих запасів, товарів та незавершеного виробництва і готової продукції;
- методика обліку прибутку від реалізації продукції (як поррахувати дохід або прибуток від виробничих або торгових операцій);
- процедури вивірки та контролю (операцій, звітності тощо);
- порядок реєстрації договорів.

Зміни в обліковій політиці на наступний рік та їх причини мають бути відображені у пояснювальній записці до річного звіту банку.

Не вважається зміною в обліковій політиці:

- нова облікова політика щодо операцій, які не є суттєвими;
- нова облікова політика щодо операцій, які відрізняються за суттю від

попередніх і не здійснювалися раніше.

Для більш детальної характеристики організаційної структури групи компаній Meest і чому це важливо в розрізі опису бухгалтерської служби компанії СП «Росан» розглянемо поняття “бенефіціарний власник” та “афілійована компанія”.

Згідно зі Статтею 1, Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” кінцевим бенефіціарним власником є:

- для юридичних осіб — будь-яка фізична особа, яка здійснює вирішальний вплив на діяльність юридичної особи (в тому числі через ланцюг контролю/володіння);
- для трастів, утворених відповідно до законодавства країни їх утворення, — засновник, довірчий власник, захисник (за наявності), вигодоодержувач(вигодонабувач) або група вигодоодержувачів (вигодонабувачів), а також будь-яка інша фізична особа, яка здійснює вирішальний вплив на діяльність трасту (в тому числі через ланцюг контролю/володіння);
- для інших подібних правових утворень — особа, яка має статус, еквівалентний або аналогічний особам, зазначеним для трастів [10].

Ознакою здійснення прямого вирішального впливу на діяльність є безпосереднє володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи.

Ознаками здійснення непрямого вирішального впливу на діяльність є принаймні володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи через пов’язаних фізичних чи юридичних осіб, трасти або інші подібні правові утворення, чи здійснення вирішального впливу шляхом реалізації права контролю, володіння, користування або розпорядження

всіма активами чи їх часткою, права отримання доходів від діяльності юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування органів управління, а також вчинення правочинів, які дають можливість визначати основні умови господарської діяльності юридичної особи, або діяльності трасту або іншого подібного правового утворення, приймати обов'язкові до виконання рішення, що мають вирішальний вплив на діяльність юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, незалежно від формального володіння.

При цьому кінцевим бенефіціарним власником не може бути особа, яка має формальне право на 25 чи більше відсотків статутного капіталу або прав голосу в юридичній особі, але є комерційним агентом, номінальним власником або номінальним утримувачем, або лише посередником щодо такого права.

Поняття «афілійовані особи» або інші поняття, близькі за змістом до цього поняття, активно використовується в чинному законодавстві України. Критерії залежності можна знайти в Господарському кодексі, Цивільному кодексі України, Законі України «Про захист економічної конкуренції», Податковому Кодексі України, в Законі України «Про банки і банківську діяльність» та в інших нормативно-правових актах. Аналогом афілійованих осіб у корпоративних відносинах виступає поняття пов'язаних осіб (в оподаткуванні) та зацікавлених осіб (у законодавстві про банкрутство). Цікаво, що у всіх цих законах по-різному визначаються критерії залежності, по-різному визначаються підприємства, які є пов'язаними.

3.2. Внутрішній контроль за рухом грошових активів

Внутрішній контроль є процесом, що допомагає досягати мет цілей

організації. Контроль діяльності підприємства не обмежується лише виявленням недоліків. Важливо аналізувати всі відхилення, як ті, що погіршують показники, так і ті, що їх покращують, ідентифікувати позитивний досвід для його підтримки та розповсюдження. Сутність контролю полягає в тому, що він сприяє накопиченню та застосуванню передового досвіду, знаходженні найефективніших методів і способів покращення діяльності соціальних систем.

Основна задача внутрішнього контролю полягає у виявленні причинно-наслідкових зв'язків у певній ділянці, підвищенні якісних характеристик явищ чи ситуацій за допомогою специфічних методів і прийомів, використовуючи інформацію з позаоблікових джерел. Контроль діє як важливий інструмент для глибшого розуміння та оцінки економічних явищ у контексті управління.

Внутрішній контроль включає збір, обробку та аналіз інформації про реальні результати діяльності підприємства, порівняння цих даних з плановими показниками, ідентифікацію та аналіз відхилень та розробку заходів для досягнення поставлених цілей.

Функція внутрішнього контролю має два аспекти: з одного боку, вона інтегрована у кожен ключову управлінську функцію, з іншого — це самостійна управлінська функція, що є одним із основних інструментів прийняття рішень.

Існують три основні форми внутрішнього контролю:

1. Попередній (превентивний) контроль, що здійснюється перед початком роботи для забезпечення умов для її ефективного проведення.

2. Поточний (оперативний) контроль, проведений в процесі діяльності для виявлення та корекції відхилень, що сприяє руху до мети.

3. Завершальний (наступний) контроль, який здійснюється після завершення роботи для оцінки результатів, корекції дій та планування майбутніх заходів.

Кожна з цих форм має свою специфіку і призначення, відповідаючи

на вимоги різних етапів управлінського процесу.

В таблиці 3.2. представлена методика внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами за формами контролю.

Таблиця 3.2

Методика внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами за формами контролю

Параметри порівняння	Попередній	Поточний	Завершальний
Час здійснення	До початку процесу	В процесі	Після завершення процесу
Пріоритетна функція	Профілактична	Регульовальна	Інформативна
Основна мета	Попередження незаконних та економічно недоцільних дій	Оперативне регулювання відхилень	Інформування керівництва про виявлені негативні відхилення
Параметри порівняння	Попередній	Поточний	Завершальний
Суб'єкти	Керівництво, головний бухгалтер	Лінійні працівники бухгалтерії, відділ внутрішнього контролю	Внутрішні та зовнішні аудитори, податкові і фінансові органи
Об'єкти	Готовність до здійснення процесу, економічна доцільність	Об'єкти виробничого циклу, факти виконання розпоряджень та наказів	Факти відхилень від запланованих показників, об'єкти, що порушують діюче законодавство
Методи	Опитування, попередній аналітичний огляд, оцінювання	Інспекція, спостереження, підрахунок, підтвердження, контрольний обмір, технологічний контроль, експертиза, експеримент, анкетування	Економічний аналіз, перевірка виконання прийнятих рішень, формальна та арифметична перевірка документів, інвентаризація
Зв'язок з функціями управління	Планування та організування	Регулювання	Облік, аналіз та мотивування
Оформлення результатів	Звіт для адміністрації з практичними рекомендаціями	Звіт для адміністрації	Акт перевірки, аудиторський висновок, штрафні санкції

Розроблено автором на основі джерел [43,46,71]

Зробивши аналіз за параметрами порівняння форм внутрішнього контролю, можна зробити висновки, що є найбільш інформативним є завершальний контроль, оскільки отримавши певний результат можна порівняти його з бажаним. Визначити успішність виконання поставленого завдання та забезпечити зворотній зв'язок з керівництвом.

Тому саме завершальний контроль займає найбільшу питому вагу у загальній системі контролю, яку представлено на рис. 3.2.

Рис. 3.2 - Питома вага за формами контролю - попереднього, поточного та завершального у загальній системі контролю підприємства [31].

Завершальний контроль зазвичай проводиться під час детальних аудитів, тематичних оглядів та перевірок бухгалтерських звітів та балансів. Однак, незважаючи на значущість інформації, отриманої після завершального контролю, вона часто є занадто запізненою для впливу на процеси.

Попередній контроль є найбільш економічним, оскільки він має на меті запобігання потенційним проблемам. Однак, через його прогностичний характер, результати можуть бути неточними. Найвитратнішим і найбільш трудомістким, але водночас найефективнішим є поточний (оперативний) контроль, який дозволяє вчасно коригувати виявлені відхилення, не чекаючи на появу негативних наслідків. Інформація, одержана в результаті такого контролю, є надійною та максимально відповідною до потреб.

У процесі виробничої та фінансово-господарської діяльності часто

виникають ситуації, коли попередній контроль переплітається з поточним, хоча не може бути з ним ототожнений. Попередній контроль слід розглядати як взаємопов'язаний та взаємозумовлений з поточним, особливо це помітно в операціях, пов'язаних з касовими операціями, видачею матеріалів на виробництво та контрольними інвентаризаціями.

Серйозним недоліком практики попереднього і поточного контролю є їх виконання не на етапі дозволу операцій і підписання документів керівництвом, а після надходження документів до бухгалтерії та в процесі їх обробки. Це ускладнює дотримання економічності та забезпечення фінансової дисципліни на підприємствах.[31].

Ефективний механізм комплексної перевірки системи бухгалтерського обліку можливий тільки через поєднання попереднього, поточного та завершального контролю, що включає як статичний так і динамічний аспекти контролю, відповідно до встановлених цілей і завдань.

Компанія "Росан" здійснює фінансові транзакції через готівкові та безготівкові розрахунки. Для управління готівковими операціями фірма обладнана власною касою. Основний відповідальний за касу - це касир, який починає свою роботу після підписання договору про повну матеріальну відповідальність. Його діяльність регулюється Постановою Правління НБУ «Про затвердження Положенням про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» № 637 від 15.12.2004 р. Керівництво зобов'язане забезпечити належне облаштування каси та безпечне зберігання коштів.

У касі заборонено зберігання готівки та інших цінностей, що не належать цьому підприємству. Всі готівкові транзакції документально фіксуються, а розрахунки з фізичними особами ведуться за допомогою касових чеків, прибуткових і видаткових ордерів, розрахункових квитанцій та інших відповідних документів.

Касові ордери є документами, що підтверджують законність фінансових операцій в касі підприємства. Всі касові документи, включаючи

прибуткові та видаткові ордери, заповнюються бухгалтером за допомогою комп'ютера, і кошти видаються або приймаються лише в день оформлення цих документів.

Касові операції оформлюються відповідно до типових форм, затверджених наказом Міністерства статистики України, і включають форми, такі як «Прибутковий касовий ордер», «Видатковий касовий ордер», журнал реєстрації касових документів та касова книга.

Компанії та індивідуальні підприємці щоквартально подають до банку заявки на видачу та приймання готівки з детальним планом виплат заробітної плати. Готівкові надходження до каси реєструються за допомогою прибуткових касових ордерів, які виписує бухгалтер, і всі касові документи обробляються за допомогою автоматизованих систем.

Усі операції з готівкою на підприємстві, як надходження, так і видачі, фіксуються у Касовій книзі, яка є головним обліковим регістром для касових операцій, що ведеться касиром.[68].

Транзакції з готівкою в касі фіксуються у відповідних облікових регістрах. Первинні документи організують за відповідними рахунками, при цьому операції однотипної кореспонденції підсумовуються за день. [50].

Готівка відображається на рахунку 30 «Готівка», який використовується для узагальнення даних про наявність та рух коштів у касі. Рахунок 30 «Готівка» є активним, балансовим, і призначений для обліку засобів підприємства. Надходження коштів у касу показується по дебету рахунку 30 «Готівка», а виплати – по кредиту цього рахунку. Дебетове сальдо відображає суму коштів у касі на певний момент.

Рахунок 30 «Готівка» має такі субрахунки: 301 «Готівка в національній валюті», 302 «Готівка в іноземній валюті».

Залишок коштів у касі показується у відомості лише на початок і кінець місяця. Протягом місяця для контролю і оперативних цілей використовують дані про залишки коштів, наведені у звіті касира.

Сальдо на кінець місяця у відомості виводиться шляхом підсумка

сальдо на початок місяця, зазначеного у відомості, підсумку дебетового обороту за місяць, відображеного у відомості, та віднімання підсумку кредитового обороту за місяць, показаного в журналі-ордері. Отримане сальдо звіряють із залишком коштів у касі, що значиться на підставі останнього звіту, а потім переносять до відомості наступного місяця, де воно відображається як залишок по касі на початок місяця.

Зберігати в касі готівку дозволяється в межах лімітів залишку готівки. Ліміт залишку готівки в касі – це гранична сума грошових коштів, яка може зберігатись у касі підприємства. Усю готівку понад суми встановлених лімітів підприємства повинні здавати для зарахування на поточний рахунок у порядку та в строки, встановлені й узгоджені з установою банку, в якому відкрито поточний рахунок [33].

Ліміт залишку готівки в касі для кожного підприємства встановлюють банки з урахуванням режиму й специфіки роботи підприємства, його віддаленості від установи банку, розміру касових оборотів, встановлених строків та порядку здавання касової виручки.

Вимоги до визначення ліміту каси представлені в таблиці 3.3

Таблиця 3.3

Вимоги до визначення розміру ліміту каси підприємства

Характеристика підприємства	Вимоги до розміру ліміту каси
Для підприємств, які здають готівку в банк щодня (в день її надходження в касу) або наступного дня з дня її надходження в касу	Ліміт встановлюється в розмірах, необхідних для забезпечення їх роботи на початок робочого дня, але не більш розміру середньоденного надходження готівки в касу

Для підприємств, ліміти каси яким встановлюються згідно фактичним витратам готівки (окрім виплат, пов'язаних з оплатою праці, стипендій, пенсій, дивідендів)	Ліміт встановлюється не більш розміру середньоденної видачі готівки
Порядок встановлення ліміту каси в касах бюджетних установ і організацій визначає держказначейство.	

Розроблено автором на основі джерел [56]

Ліміт каси може бути змінений за ініціативою самого підприємства або банку, його встановлює керівник на основі аналізу середньоденних грошових потоків — як вхідних, так і вихідних. Розрахунок для встановлення ліміту каси базується на середній кількості грошей, що надходять у касу чи видаються з неї. Таке рішення зазвичай документується керівником підприємства або особою, на яку він делегує ці повноваження [39].

Банки відкривають своїм клієнтам рахунки відповідно до Інструкції «Про відкриття банками рахунків у національній та іноземній валюті», затвердженої Постановою Правління Національного Банку України за №492 від 12.11.2003 р. Інструкція визначає порядок відкриття, переоформлення та закриття поточних, депозитних (вкладних) рахунків у національній та іноземній валюті, а також бюджетних рахунків у національній валюті України [62].

Документи, надіслані в банк, повинні містити важливі реквізити: номер поточного рахунку, ідентифікаційні коди відправника та отримувача коштів, дату виписки.

Банк реєструє всі проведені транзакції в банківській виписці, до якої додаються підтверджуючі документи.

Після перевірки виписки використовується для внесення даних до реєстрів, Головної книги, а також у форми фінансової звітності. Виписка функціонує як фактичний дублікат рахунку підприємства, відкритого у банку [29].

Для проведення розрахунків з контрагентами за отримані товари та

матеріали, здійснення авансових виплат, оплат податків, внесків до органів соціального страхування та погашення кредиторської заборгованості підприємство використовує платіжні доручення.

Інформація про готівку та кошти на рахунках підприємства в банку представлена в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Облік готівки та грошових коштів підприємства на рахунках в банку

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Одержана готівка в касу з поточного рахунку	301	311
Надійшла в касу виручка за продукцію власного виробництва	301	701
Надійшла до каси виручка за товари	301	702
Повернута невикористана підзвітна сума до каси	301	372
Одержані до каси гроші від винних осіб за відшкодування завданих підприємству збитків	301	375
Виплачена з каси працівникам заробітна плата	661	301
Видана готівка під звіт працівникам підприємства	372	301
Внесена готівка з каси підприємства на його банківські рахунки	311	301
Передана з каси готівка інкасатору	333	301
Відображено нестачу готівки в касі за результатами інвентаризації	947	301
Зараховано на поточний рахунок у банку грошові кошти, які надійшли від покупців за реалізовану продукцію	311	361
Зараховано на поточний рахунок у банку грошові кошти, які були в дорозі	311	333
Зараховано на поточний рахунок одержані банківські кредити: - довгострокові, - короткострокові	311 311	501 601
Зараховано на поточний рахунок одержані штрафи, пені, неустойки	311	715
Зараховано на поточний рахунок у банках кошти цільового фінансування та цільових надходжень	311	48
Списано з поточного рахунку в банку готівкові кошти, видані підприємству для видачі заробітної плати	301	311
Списано з поточного рахунку грошові кошти, перераховані постачальникам за одержані запаси	631	311
Списано з поточного рахунку кошти, перераховані постачальникам як аванси	371	311
Перераховано кошти органам соціального страхування	65	311
Перераховано кошти для погашення заборгованості з банківських кредитів: - довгострокових - короткострокових	501 601	311 311

Розроблено автором на основі джерел [36,64]

3.3. Зовнішній контроль за грошовими операціями

Фінансова звітність відіграє ключову роль у наданні користувачам актуальної інформації, що сприяє ефективній та цілеспрямованій діяльності підприємства.

Звітність підприємства є критичним елементом системи економічної інформації, об'єднуючи дані з усіх видів обліку і представляючи їх у таблицях для легшого сприйняття та аналізу. Вона є невід'ємною частиною бухгалтерського обліку та представляє останній етап облікового процесу, забезпечуючи безперервне відтворення інформації з первинних документів та облікових реєстрів.

Зовнішні користувачі використовують звітні дані для аналізу ефективності роботи підприємства та для економічного аналізу. Звітність також важлива для управління операціями компанії, формуючи основу для стратегічного планування.

Успішне функціонування компанії залежить від наявності адекватних грошових ресурсів, які є ключем до запуску та завершення операційного циклу будь-якого підприємства. Інформація про стан та динаміку грошових коштів є важливою не тільки для зовнішніх оцінок спроможності компанії генерувати ліквідність, але й для внутрішнього оцінювання платоспроможності та ліквідності.

Для надання користувачам фінансової звітності достатньої інформації про фінансовий стан та грошові потоки, підприємство використовує такі документи, як «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» форма № 1 та «Звіт про рух грошових коштів» форма № 3.

Згідно з НП(С)БО 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» форма № 1, цей документ відображає активи, зобов'язання та власний капітал підприємства станом на певну дату. Ціль балансу полягає в тому, щоб забезпечити користувачів повною, достовірною і об'єктивною інформацією про фінансовий стан організації на дату звіту.

Відповідно до додатку 1 до НП(С)БО 1 «Звіт про рух грошових коштів» звіт може бути складений за двома методами, з використанням форми №3 для прямого методу та форми №3-н для непрямого методу. Підприємство має право самостійно вибирати метод, який використовуватиме для розрахунку.

Прямий метод виявляє основні валові потоки грошових надходжень та витрат, вимагаючи систематичного збору даних про грошові потоки та їх узагальнення в обліку.

Непрямий метод виходить з чистого прибутку або збитку, які коригуються на ефекти негрошових транзакцій, змін у відстроченнях та нарахуваннях минулих років, а також на доходи та витрати, пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю. Цей метод базується на використанні вже підготовлених фінансових показників і мінімізує використання даних з первинних документів та облікових записів.

«Звіт про рух грошових коштів», складений за обома методами, детально відображає суми грошових потоків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності за звітний період. Якщо грошові потоки від певної транзакції стосуються різних видів діяльності, то в звіті вони представлені окремо за кожним видом діяльності.

Використання різних форм і методів побудови звіту про рух грошових коштів дозволяє проводити аналіз їх обсягів і структури в декількох аспектах. В результаті користувач інформації отримує детальне уявлення про операційні, інвестиційні і фінансові операції підприємства за звітний період. Це, у свою чергу, дозволяє йому зробити висновок про сильні і слабкі сторони даного підприємства, його поточні і потенційні проблеми, недоліки в управлінні та господарській діяльності.

Звіт про рух грошових коштів розподіляє грошові надходження і виплати за трьома напрямками: операційна діяльність, інвестиційна та фінансова, що дозволяє відобразити вплив кожного з трьох напрямів на грошові потоки і навпаки: вплив грошових потоків на стан справ у кожному

з трьох напрямів. Відповідно до цих напрямів звіт поділяється на три частини:

- Розділ I. Рух грошових коштів у результаті операційної діяльності;
- Розділ II. Рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності;
- Розділ III. Рух грошових коштів у результаті фінансової діяльності.

Перший розділ Звіту відображає рух грошових коштів за операційною діяльністю підприємства. НП(С)БО 1 визначає, що операційна діяльність — це основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не вважаються інвестиційною чи фінансовою діяльністю. А основна діяльність — це операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства й забезпечують основну частку його доходу.

Другий розділ Звіту про Рух грошових коштів присвячено результатам інвестиційної діяльності. Згідно з НП(С)БО 1 до інвестиційної діяльності відносять придбання та реалізацію тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не вважаються складовою частиною еквівалентів грошових коштів.

Третій розділ Звіту про Рух грошових коштів відображає результати фінансової діяльності. Згідно з НП(С)БО 1 фінансова діяльність — це та, що призводить до змін розміру й складу власного та позикового капіталів підприємства.

Грошові кошти та їх еквіваленти як найліквідніші активи потребують постійного контролю та повного відображення у фінансовій звітності підприємства. Про взаємозв'язок між прибутком (збитком) від звичайної діяльності й грошовими коштами та іншими їх перетвореннями надає інформацію «Звіт про рух грошових коштів» та «Баланс».

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» ТОВ «Росаній» складає звітність за форма 1 (Звіт про фінансовий стан), форма 2 (Звіт про фінансові результати), форма 3 (Звіт про рух грошових коштів), форма 4 (Звіт про капітал), форма 5 (Примітки до річної фінансової

звітності) та форма 6 (Інформація за сегментами) .

Висновки до розділу 3

Для аналізу підходів до бухгалтерського обліку грошових коштів на підприємстві вивчалася його облікова політика, яка представляє собою набір принципів, методів і процедур в межах чинного законодавства, що використовуються для формування фінансової звітності.

1. Аналізуючи облікову політику ТОВ «Росан», можна констатувати, що організація та регулювання бухгалтерського обліку відповідають вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та Національному положенню (стандарту) бухгалтерського обліку.
2. Розглядалися процеси документації та обліку готівкових операцій і руху коштів на рахунках в банку. ТОВ «Росан» веде готівкові та безготівкові розрахунки, організуючи готівкові розрахунки через власну касу. Гроші в касі утримуються в межах встановленого ліміту на залишок готівки згідно з наказом про встановлення лімітів готівки в касі та на підставі розрахунку ліміту залишку готівки. Було висвітлено методики документування грошових транзакцій, що включають рух коштів як в касі, так і на рахунках в банку.
3. Також було проаналізовано зведення даних про стан і рух грошових коштів на підприємстві. З метою надання звітності згідно з вимогами НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», ТОВ «Росан» складає звіти за формами 1 (Звіт про фінансовий стан), форма 2 (Звіт про фінансові результати), форма 3 (Звіт про рух грошових коштів), форма 4 (Звіт про капітал), форма 5 (Примітки до річної фінансової звітності) та форма 6 (Інформація за сегментами).

ВИСНОВКИ

Дослідження, проведене в рамках магістерської дипломної роботи, дозволяє сформулювати наступні висновки:

1. Грошові кошти як економічна категорія представляють собою найбільш ліквідні активи в економічній діяльності підприємства. Вони є невід'ємною частиною на початку та в кінці облікового циклу, який включає придбання сировини, виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг і здійснення продажів з наступним отриманням доходу. Таким чином, ліквідність виступає як основна властивість грошей і ключовий елемент для розуміння їх економічної сутності. Ця особливість відрізняє грошові кошти від інших видів активів. Роль грошей і їх визначення продовжують бути предметом численних наукових дискусій і теоретичних розробок, оскільки їх значення еволюціонує разом із змінами в суспільних відносинах.

Класифікація грошових коштів, використана як база для бухгалтерського обліку, включає такі критерії: призначення, місце зберігання, види валют і джерела надходження.

Аналіз правового регулювання бухгалтерського обліку, контролю та аналізу грошових коштів проведено з порівняльною характеристикою між національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 і міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів». Виявлені відмінності свідчать про необхідність усунення розбіжностей між цими стандартами для оптимізації фінансової звітності, що сприятиме підвищенню її якості та інформативності.

Перехід до використання міжнародних стандартів сприятиме поліпшенню методів бухгалтерського обліку грошових коштів та допоможе узгодити законодавство України з міжнародними нормами. У процесі аналізу організації обліку грошових коштів на підприємстві було вивчено документальне оформлення відповідних операцій та узагальнення даних

про стан та динаміку грошових потоків. Аналіз облікової політики підприємства показав, що бухгалтерський облік і його регламентне забезпечення відповідають нормам Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та національному стандарту бухгалтерського обліку, проблем не ідентифіковано.

Підприємство веде розрахункові операції як у готівковій, так і в безготівковій формах. Для готівкових розрахунків існує власна каса, де грошові кошти тримаються в рамках встановленого ліміту відповідно до наказу «Про встановлення лімітів залишку готівки в касі підприємства» і на базі «Розрахунку встановлення ліміту залишку готівки в касі». Облік касових і банківських операцій здійснюється за допомогою рахунку 30 «Готівка» для касових операцій та рахунку 31 «Рахунки в банках» для банківських операцій. Операції з грошовими коштами задокументовані та систематизовані для забезпечення точного відображення руху коштів.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», ТОВ «Росан» готує свої фінансові звіти відповідно до форм 1 (Звіт про фінансовий стан), форма 2 (Звіт про фінансові результати), форма 3 (Звіт про рух грошових коштів), форма 4 (Звіт про капітал), форма 5 (Примітки до річної фінансової звітності) та форма 6 (Інформація за сегментами).

Розглядаючи структуру внутрішнього контролю операцій з грошовими коштами на підприємстві, визначено, що внутрішній контроль представляє систему, орієнтовану на виявлення відхилень в економічній діяльності підприємства та адаптацію до них через оперативні управлінські дії для стабілізації діяльності. Цей контроль націлений на підтвердження достовірності облікових даних про грошові кошти та їхню динаміку, точність облікових записів, і адекватність відображення грошових балансів у фінансовій звітності.

Модель внутрішнього контролю складається з наступних етапів: перевірка угод про матеріальну відповідальність та вчасність інвентаризації касових операцій, моніторинг припливу коштів, контроль їх витрат,

верифікація даних про фактичні залишки на руках, аналіз фінансових транзакцій на основі документації та підготовка звіту з висновками аудиту.

Аналізування трьох основних форм часового контролю: попереднього, поточного та завершального, підкреслює, що завершальний контроль є найбільш інформативним, адже він дозволяє порівняти отримані результати з очікуваними і забезпечити обратний зв'язок з керівництвом, при цьому відзначаючи 63% ефективності у загальній системі контролю. Поточний контроль є найдорожчим та трудомістким, проте найбільш ефективним для швидкого виправлення виявлених недоліків. Комбінація всіх трьох форм дозволяє створити ефективний механізм комплексної перевірки системи бухгалтерського обліку, гарантуючи її відповідність визначеним цілям та завданням.

Вивчивши методику внутрішнього контролю операцій із грошовими коштами та класифікувавши потенційні помилки, що можуть виникнути під час такого контролю, можна зробити наступні висновки:

Внутрішній контроль виступає як механізм, що фокусується на моніторингу фінансових операцій підприємства, забезпечує своєчасне виявлення будь-яких розбіжностей між запланованими і фактичними результатами та допомагає у житті відповідних управлінських заходів для їх корекції. Основна мета контролю за операціями із грошовими коштами — це забезпечення достовірності інформації про стан і динаміку грошових потоків, а також правильність ведення бухгалтерського обліку відповідно до прийнятої політики, а також точність звітності про залишки.

В структурі внутрішнього контролю виділено шість ключових етапів: перевірка наявності договорів про матеріальну відповідальність, перевірка точності записів про надходження та видачу грошових коштів, верифікація даних про залишки коштів, аналіз даних на основі первинних документів і підготовка звітності.

Розглядаючи три основні форми часового контролю — попередній,

поточний та завершальний — встановлено, що завершальний контроль має найвищу інформативну цінність, оскільки дозволяє порівнювати досягнуті результати з цілями, ідентифікувати ефективність виконаних завдань та надавати об'єктивний зворотній зв'язок керівництву. Цей контроль становить найбільшу частку у загальній системі контролю — 63%. Поточний контроль є найбільш витратним і складним, але водночас найефективнішим для швидкої корекції будь-яких відхилень. Попередній контроль найекономніший, адже дозволяє запобігти потенційним проблемам.

Інтеграція методів попереднього, поточного та завершального контролю створює комплексну систему перевірок, яка забезпечує належне функціонування бухгалтерського обліку.

Створення відділу внутрішнього контролю на підприємстві може ефективно сприяти реалізації механізмів належного та дієвого контролю. Важливо, щоб цей відділ був повністю автономний та не залежав від інших структурних одиниць підприємства. Його основна мета — забезпечення постійного контролю за грошовими операціями та огляд всіх аспектів фінансової діяльності.

Підсумовуючи дані про організацію та методику аналізу грошових потоків підприємства, можна виділити кілька ключових висновків:

Аналіз ефективності використання грошових коштів є важливим інструментом для забезпечення успішності господарської діяльності підприємства. Цей аналіз має на меті оцінити достатність коштів для забезпечення безперебійної роботи, визначити ефективність та інтенсивність їх використання в різних сферах діяльності, аналізувати фактори, що впливають на приплив та відтік коштів, та прогнозувати їх збалансованість для забезпечення поточної та майбутньої платоспроможності.

Було проведено детальний аналіз грошових потоків за методикою

чистого грошового потоку від операційної діяльності та аналіз фінансового стану компанії ТОВ «Росан». В результаті були внесені пропозиції щодо поліпшення управління грошовими потоками, що допоможе забезпечити стійку платоспроможність ТОВ «Росан».

Було запропоновано розробити комплексну програму управління грошовими потоками, розділену на декілька ключових етапів:

1. Оптимізація грошових потоків - це передбачає детальне вивчення факторів, які впливають на обсяг і характер формування грошових потоків у часі, щоб виявити можливості для покращення управління ними.

2. Планування та використання платіжного календаря - цей інструмент дозволить здійснювати ефективний контроль за надходженнями та витратами, оперативно виявляти зміни у фінансовій ситуації компанії і вносити коригування для забезпечення синхронізації припливу та відтоку коштів.

3. Забезпечення ефективності контролю - важливо своєчасно виявляти відхилення від планів і вживати заходів для їх усунення, забезпечуючи досягнення поставлених перед підприємством цілей.

Реалізація цієї поетапної програми забезпечить регулярний моніторинг та аналіз грошових потоків, що допоможе покращити фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність підприємства. У підсумку, це сприятиме загальному поліпшенню господарської діяльності і досягненню прибутковості.